

DAGSORDEN

2. ordinære møde i Kommunernes It-Arkitekturråd

Mødet afholdes **tirsdag den 8. maj 2012, kl. 10.00 – 15.00** i KL-Huset, Weidekampsgade 10, 2300 København S.

Åben Dagsorden	2
1. Velkomst og siden sidst.....	2
2. It-Arkitekturstyring af udvikling af fagsystemer på et flerleverandørmarked.....	4
3. Rammearkitektur for beskæftigelse	6
4. Arbejdsgruppen for realisering af gevinster med sag- og dokumentstandarderne	10
5. Initiativ 9.4 i Den fællesoffentlige digitaliseringsstrategi: Et fælles overblik over it-arkitekturen	13
6. Case fra realisering af rammearkitekturen: Organisation	16
7. Rammearkitekturen i den enkelte kommune	17
Lukket dagsorden.....	20
10. Eventuelt	21

Den 26. april 2012

Jnr 01.04.10 P10
Sagsid 000240612

Ref PHN
phn@kl.dk
Dir 3370

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

Tlf 3370 3370
Fax 3370 3371

www.kl.dk

1/21

Åben Dagsorden

1. Velkomst og siden sidst

Allan Bager, formand for It-Arkitekturrådet, Ghita Thiesen og Pia Hansen, KL.

Flere medlemmer af It-Arkitekturrådet og sekretariatet deltog aktivt på konferencen med **Digitaliser Danmark 2012** med indlæg i hovedprogrammet, stand og networking. Der var stor interesse for arbejdet, også i fællesoffentligt regi.

KL, formanden for It-Arkitekturrådet og sekretariat har afholdt møde med Marie Munk for at drøfte **det tværoffentlige samarbejde om standardisering og it-arkitekturstyring**. Der er aftalt et lignende møde med Digitaliseringsstyrelsen primo maj 2012, ligesom det er planen at tage et lignende møde med NSI.

Pia Færch inviterede Peter Thrane og Pia Hansen fra It-Arkitekturrådets sekretariat til at give et oplæg for **Faggruppen for digital forvaltning i Kommunal tekniks chefforening**. Gruppen udtrykte stor interesse for arbejdet og flere tilbød, at deres egen kommune gerne vil fungere som frontløbere med at afprøve ny teknologi etc.

I regi af KOMBIT og i samarbejde med KL er der etableret et projekt med navnet **Forretningskrav**, som har til formål at tilvejebringe en it-understøttelse og organisering, som kan sikre, at kommunerne kan sætte dagsordenen overfor leverandørerne i forhold til forretningsmæssige krav til it-løsningernes sammenhænge, lovgivning og funktionalitet. Projektet skal bl.a. udarbejde metode for indsamling af forretningsviden og komme med oplæg til model for styring og organisering af vedligehold af forretningskrav. Det er planen, at projektet vil fremlægge de foreløbige resultater til drøftelse i It-Arkitekturrådet på næste møde i september 2012.

KL's formandskab har tiltrådt, og det er indstillet til KL's bestyrelse, at det i økonomaftalen for 2013 skal fremgå, at **den fælleskommunale rammearkitektur er grundlag for fælleskommunale it-udbud og for it-samarbejde med staten og regionerne**. Det har bevirket, at KOMBIT har allokert flere ressourcer til realiseringen af en række centrale tjenester i rammearkitekturen for at sikre, at de er klar til og kan anvendes af de kommende store fælleskommunale udbud.

I juni 2012 igangsætter KL en analyse, der skal **skitsere en udvidelse af rammearkitekturen på sundhedsområdet**. Resultatet af analysen er i første omgang tiltænkt den løbende dialog i forbindelse med interessevaretagelsen på området. It-Arkitekturrådet gav i marts 2012 mandat til, at der

oprettes en arbejdsgruppe for domæneområdet i regi af It-Arkitekturrådet. Etableringen af denne gruppe afventer igangsætningen af arbejdet.

På baggrund af It-Arkitekturrådets beslutning i marts 2012 om at nedsætte en arbejdsgruppe, der skal udarbejde oplæg til **fælleskommunale arkitekturprincipper**, er der etableret en gruppe med 6 kommunale it-arkitekter og it-arkitekter fra KL og KOMBIT. Gruppen mødes første gang til heldagsworkshop mandag den 30. april 2012. Kristian Hjort-Madsen, Accenture, vil fungere som ekstern ekspert og facilitator.

KOMBIT har gennemført prækvalifikationen af leverandører til en kontrakt om udvikling, drift, vedligehold og videreudvikling af **Serviceplatformen** og forventer at indgå kontrakt med en leverandør i løbet af sommeren 2012. De fem prækvalificerede leverandører er: IBM, KMD, Netcompany, Systematic og Trifork.

Forventede dagsordenspunktet til næste møde:

- Drøftelse af foreløbige resultater i Forretningskravprojektet.
- Aktuel status på arbejdet med strategi for drift af centrale tjenester.
- Digital modenhed og it-arkitekturstyring.

2. It-Arkitekturstyring af udvikling af fagsystemer på et flerleverandørmarked

Peter Thrane og Erik Helweg-Larsen, KL

KL's bestyrelse har besluttet at løsningerne *kontanthjælp* og *sagsoverblik/partskontakt* udvikles som landsdækkende, obligatoriske løsninger, og at dette skal fremgå i økonomiaftalen for 2013. Videre har KL's formandskab tiltrådt, og det er indstillet til KL's bestyrelse, at et nyt system på *syge- og barseldagpenge*området ligeledes bliver en obligatorisk løsning. Beslutningerne har været baseret på kommercielle hensyn og aktualiserer behovet for drøftelser af, hvordan kommunerne udvikler fagsystemer på et flerleverandørmarked, herunder med en it-arkitekturstyringsvinkel. Nedenfor følger en række overvejelser om, hvad en rammearkitekturtilgang betyder for den måde, vi skal udvikle fagsystemer på.

Indstilling

Det indstilles, at:

- It-Arkitekurrådet ud fra en it-arkitekturstyringsvinkel drøfter muligheder og udfordringer ved at udvikle fagsystemer på et flerleverandørmarked
- herunder med udgangspunkt i nedenstående overvejelser om implikationerne af brug af rammearkitekturtilgangen

Sagsfremstilling

Rammearkitekturen som metode og tilgang til digitalisering har en umiddelbar sammenhæng til de fem overordnede arkitekturmål i den fælleskommunale digitaliseringsstrategi. En rammearkitektur er i sit udgangspunkt en metode til at strukturere arbejdet i kommunen – forretningen – på en systematisk måde. Opgaverne behøver ikke være administration, det kan f.eks. også være sundhed eller pleje.

I en rammearkitektur inddeles forretningen i en række "tjenester" eller "forretningsservices", der hver især er specialiserede i et opgaveområde. Hver forretningstjeneste kan realiseres på forskellig vis, men det afgørende er, at den stiller sin funktionalitet til rådighed for andre forretningstjenester. Når arkitekturen realiseres med systemer, så skal de respektere denne arbejdsdeling.

Relateret til strategiens arkitekturmål giver det følgende muligheder:

- de enkelte forretningstjenester kan genbruges
- opgaver med hyppige ændringer isoleres i egne forretningstjenester, så ændringerne ikke griber om sig i hele systemer
- de enkelte forretningstjenester kan leveres af forskellige leverandører, og der kan dermed udskiftes

- de enkelte forretningstjenester kan udvikles, videreudvikles og innoveres uafhængigt af hinanden

Det altafgørende er “limen” mellem de forskellige forretningstjenester: Standarder for informationsudveksling, integrationsmønstre etc. Det er basis for at skabe de nødvendige tværgående sammenhænge og automatisering.

En konsekvens af at bruge rammearkitektur tilgangen til at bygge fagsystemer er, at et fagsystem ikke skal opbygges om én stor black box. Et traditionelt fagsystem indeholder en lang række funktioner, der med en rammearkitekturtilgang, vil kunne fordeles på andre forretningstjenester. Det betyder, at det enkelte fagsystem bliver en egen forretningstjeneste, som alene løser den opgave, som den er blevet tildelt.

I monopolområderne anvendes rammearkitekturen som en ramme for nyudvikling af et systemkompleks på én gang. En rammearkitektur vil også kunne anvendes som tilgang på et fagområde, hvor de eksisterende systemer ikke står overfor en udskiftning. Her vil rammearkitekturen bruges som udgangspunkt for en langsigtet migreringsstrategi med løbende tilpasninger og nyudvikling i takt med de strategiske og politiske behov.

Potentialet og udfordringen ved rammearkitekturen er et differentieret leverandørmarked med forskellige leverandører til de forskellige forretningstjenester og flere leverandører til samme forretningstjeneste. Det stiller krav om en tværgående styring af fælles standarder. Det er en styring, som først og fremmest handler om aftaler på forretningsniveau frem for it-standarder: eksempelvis struktureringen af forretningen i forretningstjenester, standarder for dataudveksling etc. Det giver en ny betydning af begrebet fælles tilslutning: Vi taler her ikke om fælles tilslutning til systemer, men til de standarder, som anvendes af en forretningstjeneste etc.

Denne tværgående styring med fælles standarder er en investering, og de forskellige muligheder skal derfor vurderes ud fra en realistisk vurdering af mulighederne for finansiering.

3. Rammearkitektur for beskæftigelse

Kristina Bendixen og Brian Siggaard, KL Arbejdsmarked, uddannelse og erhverv, Erik Helweg-Larsen og Gitte Svendsen, KL Arbejdsgange og It-Arkitektur.

KL har gennemført et mindre arkitekturstudie indenfor beskæftigelsesområdet i forbindelse med handlingsplanprojekterne *2.1 Data og snitflader på beskæftigelsesområdet*, *2.2 Digital a-kasse kommunikation* og *2.4 Ny generation forretningsystem på beskæftigelsesområdet*¹. Studiet har identificeret nye forretnings-tjenester, som kunne være en fremtidig udvidelse af den fælleskommunale rammearkitektur, som understøtter beskæftigelsesområdet.

Potentialerne ved at inddrage beskæftigelsesområdet i rammearkitekturen er flere. Det vil skabe overblik over et komplekst opgaveområde, sammenhænge til de allerede eksisterende tjenester bliver tydelige, og det bliver muligt at genbruge tjenester fra andre områder. Der vil endvidere være nye muligheder for at opnå gevinster ved selvbetjening/medbetjening og evidensbaseret sagsbehandling.

Det stiller samtidig en række krav, primært til tværgående samarbejde, styring og organisering samt ressourcer til forretningsudvikling, dokumentation m.v.

Indstilling

Det indstilles, at:

- It-Arkitekturrådet drøfter potentialerne i at udvide den fælleskommunale rammearkitektur til også at omfatte beskæftigelsesområdet
- It-Arkitekturrådet drøfter, hvilke opmærksomhedspunkter rådet ser ved en evt. udvidelse af rammearkitekturen på dette område f.eks. i forhold til fælles styring, forretningsudvikling m.v.

Sagsfremstilling

KL har gennemført en mindre og foreløbig arkitekturanalyse inden for beskæftigelsesområdet. Sagen skitserer kort analysens forudsætninger og resultater i følgende delafsnit:

- a) *udgangspunktet* for analysen i form af den nuværende situation på beskæftigelsesområdet
- b) de *forretningsmæssige potentialer* ved digitalisering gennem en rammearkitektur, som analysen primært har fokuseret på
- c) *analysens resultater i forhold til rammearkitekturen*
- d) *forslag til forretningsudvikling og -dokumentation*
- e) *Krav til tværgående samarbejde, styring og organisering*
- f) *Øvrige betragtninger* som et resultat af analysen

¹ Jf. Handlingsplanen for den fælleskommunale digitaliseringsstrategi 2011-2015. Handlingsplanen kan findes [her](#).

a. Udgangspunktet

På beskæftigelsesområdet er der i dag konkurrence mellem to leverandører, og en ny leverandør er på vej ind på markedet. Foruden kommunerne er staten, primært Arbejdsmarkedsstyrelsen, og a-kasserne samt anden aktør også aktive spillere på området. Området er præget af et omfattende regelsæt med hyppige ændringer, hvor forandring er det normale.

Der er ikke udpræget tilfredshed med de it-løsninger, der understøtter den kommunale opgavevaretagelse. Analyser af området peger på, at der bruges for meget tid på administration og for lidt tid på kerneopgaven med at bringe ledige nærmere arbejdsmarkedet. Der efterspørges mere selvbetjening, mere sammenhængende it-løsninger, og øget effektivitet i indsatsen, bl.a. gennem evidensbaseret sagsbehandling. Mange borgere har mere end én udfordring i forhold til at være uden for arbejdsmarkedet, og beskæftigelsesindsatsen kan ikke altid afgrænses fra borgerens øvrige situation. Borgeren har derfor flere berøringsflader i kommunen, og der er behov for også it-mæssigt at kunne understøtte borgerens forløb på tværs af fagområder.

b. Forretningsmæssige potentialer

Analysen har fokuseret på to primære forretningsmæssige potentialer:

1) Evidensbaseret sagsbehandling

Automatisk erfaringsopsamling på tværs af fagområder, der kan fungere som beslutningsstøtte for sagsbehandler og borger.

2) Selvbetjening/medbetjening

Nytænkning på selvbetjeningsområder: fokus på medbetjening frem for selvbetjening og på intelligent samspil frem for simpel indberetning. Borgeren skal kunne følge med i og have adgang til at berige sin egen sag. Medbetjeningen skal sætte borgeren i centrum for eget forløb og samtidigt give effekt i kommunen gennem automatisering af processer.

c. Analysens resultater i forhold til rammearkitekturen

Ved at sammenstille de forretningsmæssige krav med de allerede specificerede tjenester i rammearkitekturen, bliver mulighederne for at skabe tværgående sammenhænge og genbruge tjenester tydelige. Det gælder eksempelvis forretningstjenesterne sag, dokument, organisation og partskontakt.

Der rejser sig derved forslag til udvidelse af rammearkitekturen.

For det første en tjeneste, der understøtter *fælles styring af indsatsen* med henblik på evidensbaseret sagsbehandling. Tjenesten skal opsamle information om bevillinger på tværs af fagområder (eksempelvis økonomisk støtte, jobtræning, uddannelse, sundhed) og muliggøre en samlet systematisk opfølg-

ning på resultaterne af indsatsen gennem opfølgning på succeskriterier for indsatsen. Det betyder, at mens bevillingen sker på det enkelte fagområde, vil opfølgningen være tværgående. Den systematiske opfølgning på resultaterne af indsatsen skal videre bruges til at simulere de forventede effekter af en fremadrettet indsats. Målet er beslutningsstøtte for borger og sagsbehandler i deres valg af indsatser.

For det andet skal de tjenester, der skal understøtte medbetjeningen, specificeres. Medbetjening og selvbetjening er ikke selvstændige tjenester, men udvidelse af eksisterende tjenester.

For det tredje er der behov for at etablere en regeltjeneste, som samler alt vedligehold af regler ét sted og stiller reglerne til rådighed for de forskellige leverandører. Det betyder, at kommunerne kun skal betale for vedligehold én gang, og at det bliver tydeligt, hvilken regeltolkning der er bygget ind i systemerne.

d. Forslag til forretningsudvikling og -dokumentation

Der er behov for betydelig forretningsudvikling og -dokumentation som en forudsætning for og som en del af en evt. udvidelse af rammearkitekturen.

Definition af evidensbaseret sagsbehandling

Evidensbaseret praksis findes i dag ofte hos den enkelte sagsbehandler men i en ustruktureret form, som besværliggør videndeling på tværs af sagsbehandlere og forvaltninger. Der er erfaringer og løsningsforslag til it-understøttelse at hente fra andre fagområder, eksempelvis Fællessprog I, II og III og DUBU.

For eksempel er der behov for en systematisk model for *borgerens tilstand*: Hvad er borgerens udgangspunkt inden start på indsatsen, og hvordan udvikler tilstanden sig. Udvikling i borgerens tilstand kan derved sammenholdes systematisk med indsatserne og kommunens brug af ressourcer på indsatsen.

Systematisk dokumentation af end-to-end processerne

For at selvbetjening/medbetjening skaber effektivisering er det nødvendigt med en høj grad af automatisering af processer. Det skaber behov for et overblik over end-to-end processerne på området og en systematisk dokumentation heraf. Det kræver involvering af både praktikere og specialister i lovgivningen. Da der er tale om et komplekst opgaveområde, må opgaven ikke undervurderes.

Dokumentation af regler

Reglerne på området skal modelleres systematisk med henblik på digitalisering.

e. Krav til tværgående samarbejde, styring og organisering

Forudsætning for at nå de forretningsmæssige potentialer gennem brug af en rammearkitektur er først og fremmest tværgående samarbejde, styring og organisering. Der er tale om en kursændring, som kræver opbakning og tilslutning fra mange parter: Kommunerne, styrelser, ministerier og leverandører. Den første store opgave vil derfor være at skabe rammerne for projektet gennem en fællesoffentlig organisering.

Kommunerne og staten skal være enige om at skabe rammerne for at aftale standarder for arbejdet gennem en fælles styringsorganisation. Eksempelvis skal en model for borgerens tilstand aftales i fællesskab.

Videre vil projektet stille en række krav til leverandørerne på området. Automatisering af processer og tværgående brug af data kræver, at leverandørerne implementerer en række standarder. Videre skal de eksisterende systemer på området gradvis migreres mod en mere tjenestebaseret struktur.

f. Øvrige betragtninger

En videre analyse af området vil formentlig identificere følgende tjenester i en rammearkitektur: job, person kompetencer, uddannelse og beskæftigelsesindsats.

Bilag

Bilag 1: Kort om den anvendte metode.

4. Arbejdsgruppen for realisering af gevinster med sag- og dokumentstandarderne

Erik Helweg-Larsen og Nikolaj Skovmann Malkov, KL.

Siden januar 2012 har arbejdsgruppen arbejdet med at realisere gevinster på Sag og Dokument området igennem automatisering af en række administrative procedurer som fx journalisering, sagsoprettelse, afsendelse af dokumenter m.fl. På it-arkitekturrådets møde den 7. marts 2012 præsenterede arbejdsgruppen arkitekturrådet for visionerne og strategien for arbejdet og fik opbakning til at fortsætte.

Indstilling

Det indstilles at:

- Rådet orienteres om arbejdet i arbejdsgruppen og de foreløbige resultater.
- Rådet giver arbejdsgruppen mandat til at gå videre og kontakte markedet med henblik på at få specifikationen i anvendelse og med henblik på at drøfte nye samarbejdsformer.
- Rådet anbefaler den foreslåede model med at anvende modellen fra specifikationen til at overføre sager fra kommunerne til Udbetaling Danmark.

Sagsfremstilling

Status på arbejdet og den næste fase

Arbejdsgruppen arbejder frem mod den 15. juni 2012 på en specifikation af en model for, hvordan integration på Sag og Dokument området kan løses på en mere omkostningseffektiv måde, og som endvidere muliggør automatiseringer på tværs af forskellige systemer. Specifikationen vil dels anviser nogle konkrete integrationsmønstre og dels anviser, hvad der skal tilvejebringes som udvidelser til de eksisterende systemer for at realisere modellen.

Sager og dokumenter eksisterer i adskillige forskellige systemer og har mange kilder. I dag medfører det, at kommunerne for at kunne skabe sammenhængende processer er nødt til at belave sig på punkt-til-punkt integrationer mellem systemerne. Den slags integrationer er både dyre i anskaffelse og vedligehold. Samtidig er der begrænset automatisering af de administrative procedurer, hvor fx journalisering og sagsoprettelse i dag foregår langt overvejende manuelt.

Den model arbejdsgruppen arbejder med i specifikationen skaber integration ved hjælp af standarderne for Sag og Dokument og beskeder mellem systemerne. Det er en simpel model, hvor der i specifikationen specificeres

en række byggeklodser, der kan bruges til at skabe sammenhæng i de kommunale processer.

For at kunne realisere modellen kræver det ikke store investeringer i at etablere dyre løsninger. Men det kræver, at markedet og kommunerne tager modellen til sig og arbejder med integration ved hjælp af beskeder. Det er en forholdsvis billig løsning, da det primært vil kræve, at der til de eksisterende systemer tilføjes henholdsvis adaptorer og beskedagenter. Adaptorerne skal lave en oversættelse af de respektive systemers formater til Sag og Dokumentstandarderne, imens beskedagenternes opgave er at udføre et stykke arbejde, herunder at kompensere for systemernes manglende evne til at sende beskeder.

Specifikationen har endnu ikke en så færdig karakter, at den kan medsendes. Men på mødet vil rådet blive præsenteret for modellen og det foreløbige arbejde.

Når specifikationen foreligger i færdig form, kan det vigtige arbejde med at begynde at arbejde med markedet begynde. Det er jo leverandørerne, der på vegne af kommunerne, skal lave de nødvendige tilføjelser til deres systemer for, at den specificerede model kan realiseres. Derfor vil næste fase af arbejdsgruppens arbejde, der starter i august måned, bestå i at begynde at tale med leverandører om, hvordan de reelt kan implementere og udføre de specificerede tilføjelser. Det er den del af arbejdet, der i kommissoriet handler om strategien med åbenhed og nye samarbejdsformer.

Brug af den specificerede model til at overføre sager fra kommunerne til Udbetaling Danmark

Med etableringen af Udbetaling Danmark er det besluttet, at alle nuværende sager – både i papir og i elektronisk form – bliver i kommunerne, selvom Udbetaling Danmark overtager sagerne. Beslutningen er truffet ud fra en økonomisk helhedsbetragtning samtidig med, at forventningen er, at Udbetaling Danmark kun i begrænset omfang vil få brug for arkivalierne i den fremadrettede sagsbehandling.

KL har efterfølgende fået henvendelser fra nogle kommuner, der gerne ser, at alle sager fra deres respektive ESDH-systemer overdrages til Udbetaling Danmark, da kommunerne skønner, at der vil være tale om mange sager, der fremadrettet skal oversendes manuelt til Udbetaling Danmark. Det samlede behov er ikke afklaret.

På den baggrund – har KL den 19. marts 2012 holdt møde med ESDH-leverandørerne for at finde en model, der kan anvendes. På leverandørmødet blev det gjort klart, at det efterfølgende vil være en opgave for kommu-

nerne og ESDH-leverandørerne, da det ikke er en del af Udbetaling Danmark-implementeringen, men KL vil gerne anbefale en model, hvis det kan spare tid i kommunerne, herunder give værdi til Udbetaling Danmark.

Udbetaling Danmark har valgt KMD som ESDH leverandør og dermed er det KMD Sag EDH der skal modtage sagerne. Overdragelse af sager er kun relevant for kommuner, der ikke anvender KMD SAG EDH på de berørte områder.

Udgangspunktet var en model fra KMD, hvor alle sager skulle overføres for et opgaveområde i forbindelse med opgaveoverdragelsen. Konklusionen fra leverandørmødet var, at der kan være tale om omfattende mængder sager. Der var flere modeller i spil og leverandørerne kunne samles om en model, som bruger et udvekslingsformat, som blev anvendt i forbindelse med sammenlægning af kommuner ved kommunalreformen 2007. KMD kan ikke umiddelbart anvende dette format, fordi det kun er dokumenter og journalnotater, der skal lægges i den systemsag i KMD Sag Basis, som fagsystemet har dannet. Leverandørerne foreslog også en model, hvor en kommune kunne uploade en enkelt sag direkte til Udbetaling Danmark via en portal. Den model vil også indgå i arbejdsgruppens specifikation. KL blev bedt om at beskrive den foreslåede model. Modellen blev forelagt rådets arbejdsgruppe til udtalelse, og foreslog at den blev gjort generel og medtaget i gruppens specifikation. Den skal både kunne overføre en mængde sager, og den skal kunne levere én sag efter en Udbetaling Danmark-ekvisition. Den skulle være digital og automatisk.

Bilag

Bilag 2: Udkast til model for integration på sag- og dokumentområdet (efter sendes).

5. Initiativ 9.4 i Den fællesoffentlige digitaliseringsstrategi: Et fælles overblik over it-arkitekturen

Michael Bang Kjeldgaard, Digitaliseringsstyrelsen.

Denne sag vedrører den fællesoffentlige digitaliseringsstrategis initiativ 9.4 ”Fælles overblik over it-arkitekturen”. Initiativet er endnu ikke formelt sat i værk, og skal behandles i Styregruppen for digitaliseringsstrategien på et kommende møde. It-Arkitekturrådets behandling af sagen har til formål at levere input til denne proces.

Et fælles ledelsesoverblik over forretning, it-systemer og økonomi er en nødvendighed for at styre de offentlige it-investeringer og sikre sammenhæng og genbrug på tværs af ressortområder.

Der findes allerede en række decentrale overblik, men mulighederne for at levere fællesoffentlige ledelsesoverblik til beslutningsstøtte er ikke etableret, og det er en udfordring, hvis overblik, sammenhæng og styring skal understøttes.

Specielt for målgrupperne projektledere og it-arkitekter er der behov for overblik over retningslinjer og genbrugsmuligheder. Dvs. overblik over hvad der findes, og hvad der er under udvikling i forskellige initiativer og projekter, fx med hensyn til principper, specifikationer, standarder, softwarekomponenter og kørende services som fx de fællesoffentlige infrastrukturen services.

Indstilling

Det indstilles, at arkitekturrådet drøfter:

- Hvilke behov har kommunerne for fælles overblik over it-arkitektur?
- Hvad er vigtigst, hvad haster, og hvor er der lavthængende frugter?
- Hvordan kan kommunerne, KL og KOMBIT bidrage til det fælles, tværgående overblik? Eks. med henblik på vidensdeling og genbrug af arkitekturdokumenter og open source software.
- Hvordan kommunerne bedst involveres i projektet?

Sagsfremstilling

Fællesoffentligt er der leveret en række rammeværk, der kan understøtte en mere moden, effektiv og sammenhængende tilgang til it-styringen, herunder OIO-EA, FORM og STORM. OIO-EA er grundlaget for et overordnet overblik over it-arkitekturen, FORM er det overordnede forretningsoverblik over de offentlige forvaltningsopgaver og STORM er rammeværket til beskrivelsen af de offentlige it-services og teknologiservices.

Tilsammen sikrer disse rammeværk fælles sprog, fælles grundlag for styring på tværs af ressortområder, det overordnede afsæt for fx proceskortlægning

ger og informationsudveksling og et fælles sprog til beskrivelsen af it-systemer i den offentlige sektor. Videre sikres muligheden for genbrug og sammenligning af it-beskrivelser.

Disse rammeværk benyttes allerede decentralt hos flere myndigheder og i forbindelse med fx budgetanalyser til at danne overblik over roller, ansvar, økonomi, teknologi og organisering².

Løsning

OIO, FORM og STORM leverer muligheden for overordnede fællesoffentlige ledelsesoverblik og kan understøtte beslutninger på et oplyst grundlag. Initiativ 9.4 skal sikre både det løbende vedligehold, samt udviklingen af en mere fokuseret understøttelse af de fællesoffentlige behov for styring, effektivitet, ledelsesoverblik og genbrug.

På baggrund af OIO, FORM og STORM udarbejdes der en sammenhængende ramme for følgende leverancer³:

- En fællesoffentlig arkitekturramme, der sikrer et tydeligt billede af, hvad der er fælles eller genbrugelig infrastruktur og standarder, både fællesoffentligt, statsligt og indenfor specifikke administrative domæner. Det sikrer, at it-projekter, myndigheder og Statens IT-projektråd har et overblik over, hvad der kan og skal genbruges, og hvad de selv skal etablere. Derved understøttes genbrug og standardisering.
- I samarbejde med initiativerne 12.1, 12,2 og 12.3⁴ i den fællesoffentlige digitaliseringsstrategi, understøttes informationsbehovet og ledelsesrapportering for digitaliseringen, fx tydelige og synlige beskrivelser af roller og ansvar, samt opsamling af metrikker for digitaliseringsgrad, gevinstrealisering og scorecard for selvbetjeningsløsninger. Denne styringsramme understøtter arbejdet med at udmønte digitaliseringsstrategien og har fokus på opfølgningen på initiativer.
- Gennemførelse af analyse, der beskriver muligheder for at etablere et mere overskueligt overblik over økonomien ved hjælp af arkitekturrammen. Analysen har fokus på mulig etablering af et fælles ledelsesoverblik over budgetter og forbrug baseret på aktiviteter eller opgaver, som går på tværs af stat, regioner og kommuner.

Digitaliseringsstyrelsen vil gå foran med henblik på at etablere fælles overblik over en række vigtige arkitekturinformationer, som fx de fællesoffentli-

² I bilag 1 indeholder en mere detaljeret gennemgang af OIO, FORM og STORM

³ I bilag 2 er de tre leverancer beskrevet mere detaljeret

⁴ De tre initiativers titler er: 12.1 Stærkere koordination og implementering, 12.2 Klar ansvarsfordeling og tæt samarbejde på velfærdsområderne, 12.3 Dokumentation for at strategiens mål realiseres.

ge digitaliseringsinitiativer, de fællesoffentlige infrastrukturløsninger, genbrugelig software samt fælles principper og retningslinjer.

På sigt er det tanken, at alle myndigheder og projekter så vidt muligt skal kunne bidrage til at skabe det fælles overblik ved at den fælles ramme og dokumentationsmetodik anvendes, hvorved man kan automatisere en del af vedligeholdelsen af dette overblik.

Kommunale bidrag fra kommunerne, KL og KOMBIT vil kunne blive en del af det fælles overblik, for så vidt at dokumentationen opmærkes ud fra den samme systematik og stilles til rådighed offentligt.

Det skal understreges, at initiativet sigter mod at etablere en fælles ramme for dokumentation og fælles retningslinjer for anvendelsen af denne ramme samt mod at skabe overblik over konkret dokumentation af it-arkitekturen (as is, to be og under udvikling), så det er nemt at fremsøge og genfinde. Initiativet vil tillige understøtte compliance og genbrug via tjeklister o.l. Formålet er derimod ikke, som sådan, at lave analyse og specifikationer med henblik på konkrete løsninger eller standarder.

Projektorganisering

Digitaliseringsstyrelsen er ansvarlig for opgavegennemførelsen og involverer løbende andre parter, herunder fx KL, DR, NSI, ATP og SKAT.

Bilag

Bilag 3: Initiativbeskrivelse for 9.4 i den fællesoffentlige digitaliseringsstrategi: Fælles overblik over it-arkitekturen.

6. Case fra realisering af rammearkitekturen: Organisation

Morten Hass, Anne Moore og Rasmus Halkjær Iversen, KOMBIT.

I forbindelse med drøftelse af realisering af rammearkitekturen for ydelser på It-Arkitekturrådets møde den 7. marts 2012 blev det besluttet, at rådet på sit næste møde, mere uddybende, ville drøfte en af tjenesterne som en case - gerne organisation.

Indstilling

Det indstilles, at It-Arkitekturrådet på baggrund af orientering drøfter realisering af tjenesten organisation i rammearkitekturen.

Bilag

Bilag 4: Udsnit om Organisation fra bilag 9 til 1. ordinære møde.

7. Rammearkitekturen i den enkelte kommune

Morten Hass, KOMBIT

KL's formandskab har tiltrådt, og det er indstillet til KL's bestyrelse, at det i økonomiaftalen for 2013 skal fremgå, at den fælleskommunale rammearkitektur er grundlag for fælleskommunale it-udbud og for it-samarbejde med staten og regionerne. Det gælder f.eks. udbud af Ydelsessystem (Kontant-hjælp), Sygedagpenge og SAPA - og som staten og regionernes interface til den kommunale sektor.

Når kommuner enkeltvis går i udbud efter it-løsninger er rammearkitekturen en mulighed, som kommunen eventuelt kan benytte til at fremme sammenhæng og konkurrence i sin it-portefølje.

Indstilling

Det indstilles, at arkitekturrådet drøfter følgende:

- Hvordan forventer rådet, at kommunerne lokalt vil forholde sig til rammearkitekturen?
- Hvilke udfordringer finder rådet bør adresseres i forhold til hver gruppe af kommuner?
- Hvad skal der til for at flere leverandører finder det attraktivt at levere rammearkitektur til kommunerne?
- Hvilke handlinger bør KL og KOMBIT overveje for at fremme brugen af rammearkitekturen i den enkelte kommune?

Sagsfremstilling

Man må forvente, at kommunerne vil forholde sig meget forskelligt til rammearkitekturen og vil anvende forskellige anskaffelsesstrategier:

Ambitiøse kommuner

Nogle kommuner vil gå ambitiøst til værks, og vil søge at etablere egne rammearkitektur-services til brug for kommunens lokale it-løsninger. Dette kan muligvis imødeses vedr. kommunerne i APOS. Disse kommuner vil eventuelt søge at indkøbe løsningerne dekoblet, én for én.

Leverandørfeltet for en del af rammearkitekturens løsninger er dog begrænset. KMD vil muligvis omlægge dele af sine støttesystemer i retning af rammearkitekturen. Der findes nogle få udbydere af CPR-data, og Axapoint har udviklet Organisation, Klassifikation m.v. i samarbejde med APOS.

Et-leverandør-kommuner

Andre kommuner vil gerne have en lokal rammearkitektur, men vil ønske én samlet leverandør til at løse opgaven, ligesom KMD tidligere har gjort.

Såfremt KMD omstiller sig til rammearkitekturen, kan det ikke udelukkes, at KMD kan spille denne rolle.

Det er dog tvivlsomt, om andre leverandører, uden videre, er parate til at gøre de fornødne investeringer i at levere rammearkitektur til det enkeltkommunale marked. Leverandører, som ikke allerede har en stærk position i markedet, har typisk ikke ressourcer til at skabe kontakt til 98 kommuner.

Kommuner med enkle behov

Endnu andre kommuner ønsker også en lokal rammearkitektur, men har meget simple behov. En del af disse kommuner vil eventuelt vælge at anvende de centrale rammearkitektur-løsninger, som er etableret med henblik på de fælleskommunale løsninger, til lokale behov.

KOMBIT ønsker dog en indkøringsperiode for de centrale løsninger, inden de eventuelt også anvendes til enkeltkommuners lokale behov. Dette skal i øvrigt ske uden, at der krydssubsidieres mellem anvendelsen til fælleskommunale løsninger, og anvendelsen til lokale behov.

Kommuner uden rammearkitektur

Endelig vil der være en række kommuner, som ikke ser behov for selv at indkøbe en lokal rammearkitektur, og som er tilfredse med den konkurrence og sammenhæng, de allerede oplever. Disse kommuner lever med, at medarbejderne i nogle tilfælde manuelt skal indtaste oplysninger i flere løsninger m.v.

Disse kommuner vil overlade det til it-leverandørerne bilateralt at skabe de nødvendige sammenhænge. Leverandører, der som KMD har en betydelig markedsandel, og som kan integrere imellem egne it-løsninger, vil stå stærkt i konkurrencen om løsninger til disse kommuner.

For alle grupper af kommuner gælder, at der er tale om en spinkel eller usikker konkurrencesituation for rammearkitektur til lokale behov. Nye mulige leverandører vil have svært ved at få forretning i at opbygge løsninger til kommunerne, pga. det momentum, som bl.a. KMD allerede har på markedet. Der kan overvejes en række mulige tiltag for at fremme lokal rammearkitektur som et konkurrencemarked:

- Fælleskommunale kravspecifikationer for de lokale rammearkitektur-løsninger – dette kan udarbejdes ud fra kravspecifikationerne for de centrale løsninger;
- Aktiv bearbejdning af potentielle leverandører med henblik på at gøre dem opmærksom på mulighederne på markedet for lokal rammearkitektur;
- Fælleskommunale udbudsnetværk, hvor kommuner kan samles om udbud af en rammeaftale for rammearkitektur-løsninger med flere leverandører – dette kunne forankres hos KOMBIT, SKI, etc.

- Brug af de centralt anskaffede rammearkitektur-løsninger til lokale behov. Eftersom alle kommuner kommer med i indkøbet, kunne der tilbydes en forbrugsafregnet brug til lokale behov, baseret på andel af omkostningerne. Disse løsninger vil dog være mere simple end, hvad markedet kan levere. Denne mulighed må forventes at dæmpe prisstigninger på leverandørmarkedet.
- Deling af kildekode m.v. til de centrale rammearkitektur-løsninger som open source mhp. at mindske udviklingsomkostningen for nye leverandører. De centrale løsninger kan dog ikke forudsættes at være 100 procent open source, og krav om muligheden for at dele til enkeltkommunale behov vil afspejle sig i prisen. Muligheden for dette kan eventuelt indlejres som option i udbuddene.

Lukket dagsorden

10. Eventuelt